ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރު

ނަންބަރު : GU/2026/0568

މިނިސްޓަރ އޮފް ހެލްތު، ޑޮކްޓަރ އަބްދުﷲ ނާޒިމް އިބްރާހީމް އަށް،
ވީފަސް ސަލާމަށްފަހު ހުށަހަޅާ ސިޓީއެއް ހުށަހަޅަމެވެ.

އައި.ޖީ.އެމް.އެޗް ގައި އުނދަގޫކުރިމަތިވާ ބަލިމީހުންގެ މައްސަލަ

އައި.ޖީ.އެމް.އެޗްގެ [redacted] އެޕޮއިންޓްމަންޓާ ބަލިމީހަކު ބޭފުޅުން ބެލުމުގައި ދަތިތަކެއް
ދިމާވަމުންދާކަމުގެ ޝަކުވާ އަޅުގަނޑުގެ ސަމާލުކަމަށް ވަނީ އައިސްފައެވެ.

ފުރަތަމަ މި ބަލިމީހާއަށް ސާޖަރީއެއް ހެދުމަށްފަހު، އައި.ސީ.ޔޫގައި ބާއްވައިގެން ވެންޓިލޭޓަރުގެ އެހީގައި
ފަރުވާދެމުންދިޔައެވެ. އަދި ނޭވާލުމަށް ފަސޭހަކޮށްދިނުމަށް "ޓްރެކިއޮސްޓަމީ" ހަދައި، ބަލިމީހާގެ ހާލަތު ރަނގަޅުވާންފެށުމުން ވޯޑަށް
ބަދަލުކުރެވުނެވެ. ވޯޑަށް ބަދަލުކުރި ފަހުން، ބަލިމީހާގެ ކައިރީގައި އެހީތެރިޔަކު ނުހުރެއެވެ. ނަމަވެސް، ބަލިމީހާއަށް ބޭނުންވާ
ކެއަރއާއި ޖެހިލުން ފަދަ ތަކެތި ހޯދުމުގެ ކަންކަން އާއިލާއިން ފުރިހަމަކުރަމުންދިޔައެވެ.

އެއް އަހަރު ދުވަހުގެ ފަރުވާއަށްފަހު، މިހާރު މި ބަލިމީހާ ޓްރެކިއޮސްޓަމީގައި ބާއްވައިގެން ފަރުވާދެމުންދާތާ ސާޅީސް
ސަތޭކަ ދުވަސް ވީއެވެ. ޑޮކްޓަރުންގެ (ޖެނެރަލް ސާރޖަރީ) ރިކޮމެންޑޭޝަނާ މިހާރު މަސައްކަތް ފަށައިފައެވެ. ބަލިމީހާގެ ހާލަތު
ސަމާލުކަމަށް ހުރި ނަމަވެސް، ހޮސްޕިޓަލުގެ އަދިވެސް ތަފާސް ކަންކަން ފުރިހަމަކުރުމަށް އެހެން މީހުންގެ އެހީތެރިކަން ބޭނުންވެއެވެ.
ޖެނެރަލް ސާރޖަރީ އަދި ވާރޑު މަތިން އާއިލާއަށް އެންގުމުންވެސް، ބަލިމީހާ ބަލާނެ ބޭފުޅުން ނެތް ކަމަށާއި ބަލައެޅުން ދަތިކަމުގެ
ނުތަކަށް ބެލުން އެކި އުޖޫރައަކަށް ދެނީ ދައްކަމުންނެވެ. އާއިލާއިން ބެލުމުންދެނީ ބަލިމީހާ ބަލައެޅުމަށްދަތިކަމާ ދެނީ
ހަރުމުން ކަމަކާއި އެކަމަށް ފައިސާ ދައްކަމުން ނުދާނެކަމަށެވެ. މިގޮތުން ބަލިމީހާ "ހޯމް ކެއަރ ސާވިސް ދޭ ސްޕެޝަލް
ނާޓިސް "އަށް ބަދަލުކުރުމަށް ހުރި މަސައްކަތްކުރީ ވަނީ ނުކުރެވި ހުރެއެވެ. (HPSN) އެކަމުން މައްސަލަ ބޮޑުކުރަނީ
ބަލިމީހާ ބަލާނެ އާއިލާއެއް ނެތުމާއި، އެކަމުގައި ބަލިމީހަކަށްޓަކައި ފަރާތް ކިހިނެއް ކަމެއް ނޭނގުން ކަމަށް ބުނެއެވެ.

މިހާރު އާއިލާއިން ހަމަޖެއްސެވުމަށް ބޭނުންވާ ބައެއް ވަސީލަތްތަކުގައި ކޮންކޮން ކަމެއް ނަމަވެސް،
އެކަން ކުރަނީ ބަލިމީހާއަށް މެދުވެރިކަން ނުލިބޭ. އަދި ބަލިމީހާއާ އެއްވެސް ވަރަކަށް ދެއްކޮށްލައްވާތީ ނުކުރެއެވެ.
ބަލިމީހާގެ ޙާލަ ކަންކަން ބަލަހައްޓާނެ ވޯޑު ހުރުމަށްފަހު ކަންކަމުގެ ސާފުކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި ބަލިމީހާ ދެކެވޭ ވާހަކަތަކުގައި
ޙާލަތާ ދޭހަކޮށް ހުޅުހުޅުން ކަމެއް ހުޅުވާލުމަށް ފުރުޞަތު ދެވިފައި ނުވާކަމެވެ. މި ހާލަތަށް ނުހުންނަ ކަމަށް ހިތުގެ ދަރުމަވެރިކަން
ސަރުކާރުން ހުރިހާ ވަރަކުން ހިފެހެއްޓުމުގައި ބަލިމީހުންނަށް އަރިހުގެ އަޅާލުން ދޭ ޒިންމާއެއް ކުރަމުން ބަޔަކު ދުލުގެ ކަންކަން
ކަންކަން އެނގޭ ފުރިހަމަ ޚިދުމަތެއް ދިނުމަށް ހިތްވަރު ދޭ ކަމެވެ.

މިގޮތަށް ކަންކަމަށް މިދެ ކުރުނުވެސް އަޅުގަނޑު ބިނާ މިނިސްޓްރީގެ ސަމާލުކަމަށް ގެނެސްދީ
އަދި މިކަމަށް އެކަށީގެންވާ ޙައްލެއް ހޯދުމަށް ތިޔަމަގާމުން ޢަމަލީ ފިޔަވަޅު އެޅުއްވުމަށް އަރިހުން އިލްތިމާސް ކުރެވޭ
ހުށަހަޅަމެވެ.

ހޮސްޕިޓަލްތަކުގައި އެޑްމިޓްކޮށްފައިވާ ބައެއް ބަލިމީހުންނަށް އެހީތެރިވާނެ ފަރާތެއް ނެތުމުގެ ސަބަބުން، އެމީހުންގެ ޚަރަދު ބޭނުންތަކަށް ފުއްދުމަށާއި ނަރުސުން ގޮތުން ބޮޑުވެ ގޮންޖެހުންތަކާ ކުރިމަތިވެފައިވާތީ އާއްމުކަމަކަށް ވެސް މިވަނީ ވެގެންވެއެވެ. މިގޮތަށް ބަލިމީހުންނަށް ބޭނުންވާ ހިދުމަތްތައް ދިނުމުގައި ހޮސްޕިޓަލްތަކުގެ މުވައްޒަފުންނަށް ވެސް ނިކަމެތި ގޮތެއްގައި އަމަލުކުރަން ނުހަނު ދަތިކަމާ ކުރިމަތިވެފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، މިފަދަ ބަލިމީހުންގެ ކަރާމާތް ހިމާޔަތްކޮށް، އެމީހުންނަށް ބޭނުންވާ ފަރުވާއާއި އަޅާލުން ކަށަވަރުކޮށްދިނުމަކީ ދައުލަތުގެ ފުރިހަމަ ހަރުދަނާ އުސޫލެއް އެކުލަވާލުމަކީ ނުހަނު ބޭނުންތެރި ކަމެކެވެ.

މި އުސޫލުގެ ދަށުން، އެހީތެރިއަކު ނެތް ބަލިމީހުންނަށް ހާއްސަ 'ކެއަރގިވަރުން' ނުވަތަ އެހީތެރިން ހަމަޖެއްސުން އިންތިޒާމު ގާއިމުކުރުމާއި، އެމީހުންގެ ބޭސްފަރުވާއާއި ކާނާގެ ކަންކަން ބެލެހެއްޓުމުގައި އިޤްތިޞާދީ ރައްކާތެރިކަން ފޯރުކޮށްދޭ މުއައްސަސާތަކުގެ ދައުރު ސާފުކޮށް ބަޔާންކުރުން މުހިންމެވެ. މިކަމަކީ އިސްލާމީ އުސޫލުތަކާއި އިންސާނީ ކަރާމާތާ ގުޅިފައިވާ ކަމަކަށްވާތީ، މިކަމަށް އަވަސް ޙައްލެއް ހޯދައިދެއްވުމަކީ އަޅުގަނޑުގެ ވަރަށް ބޮޑު އެދުމެކެވެ.

އިޙްތިރާމް ޤަބޫލު ކުރެއްވުން އެދެމެވެ.

24 ޖޫން 2026

ރައްޔިތުންގެ ޚާދިމު

މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު

މިނިސްޓަރ އޮފް ހެލްތު، ފެމިލީ އެންޑް ވެލްފެއަރ

މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ